

Szanowny Panie Marszałku! W związku z pismem Pana Marszałka z dnia 16 marca 2011 r., znak: SPS-023-21280/11, przesyłającym interpelację pana posła Adama Gawędy w sprawie masowej zachorowalności mieszkańców Turzy Śląskiej zamieszkałych w pobliżu stacji bazowych telefonii komórkowej zlokalizowanych w Turzy Śląskiej w pow. wodzisławskim, uprzejmie informuję, co następuje.

Na terenie miejscowości Turza Śląska są obecnie zlokalizowane trzy działające stacje bazowe telefonii komórkowej (operatorzy PTC sp. z o.o., Polkomtel SA oraz P4 sp. z o.o.), natomiast prace instalacyjne stacji bazowej operatora PTK Centertel sp. z o.o. nie zostały ukończone i stacja do dzisiejszego dnia nie została uruchomiona.

Stacja bazowa nr BT-22101 sieci Plus GSM operatora Polkomtel SA jest zlokalizowana na wieży antenowej (h = 30 m n.p.t.); dz. nr 1310/32; na tej samej wieży są także zainstalowane anteny stacji bazowej operatora PTC sp. z o.o.

Stacja została zrealizowana na podstawie pozwolenia na budowę – decyzja z dnia 28 maja 1999 r. nr AAB 7351-P-19/99 wydana przez starostę wodzisławskiego. Śląski państwowy wojewódzki inspektor sanitarny został zawiadomiony przez operatora o zakończeniu robót budowlanych pismem z dnia 21 kwietnia 2000 r.

Ostatnie pomiary natężenia pola elektromagnetycznego w otoczeniu stacji nr BT-22101 dla celów ochrony środowiska (sprawozdanie nr 43/1/SP/2009) oraz dla celów BHP (43/SP/2009) wykonano w dniu 23 stycznia 2009 r.

Stacja BT-22101 jest wyposażona:

1) w 3 nadawczo-odbiorcze anteny sektorowe pracujące w paśmie GSM (900 MHz):

— antena typu 732 507 firmy Kathrein, zawieszona na wysokości 31,3 m n.p.t., skierowana w azymucie 100, tilt 00; moc nadajnika: 46,4 dBm,

— antena typu 732 967 firmy Kathrein, zawieszona na wysokości 30 m n.p.t., skierowana w azymucie 2500, tilt 60; moc nadajnika: 46,4 dBm,

— antena typu 732 630 firmy Kathrein, zawieszona na wysokości 30 m n.p.t., skierowana w azymucie 1200, tilt 30; moc nadajnika: 46,4 dBm;

2) 5 anten radiolinii:

— antena typu VHLP1-220, pracująca w paśmie 23 GHz, zawieszona na wysokości 28,5 m n.p.t., skierowana w azymucie 159,10, moc nadajnika: 13 dBm,

— antena typu VHLP1-370, pracująca w paśmie 38 GHz, zawieszona na wysokości 29,0 m n.p.t., skierowana w azymucie 124,040, moc nadajnika: 10 dBm,

— antena typu VHLP1-220A, pracująca w paśmie 23 GHz, zawieszona na wysokości 28,0 m n.p.t., skierowana w azymucie 343,910, moc nadajnika: 17 dBm,

— antena typu VHLP2-370, pracująca w paśmie 38 GHz, zawieszona na wysokości 28,0 m n.p.t., skierowana w azymucie 15,80, moc nadajnika: 0 dBm,

— antena typu VHLP2-370, pracująca w paśmie 38 GHz, zawieszona na wysokości 28,0 m n.p.t., skierowana w azymucie 210, moc nadajnika: 16 dBm.

Stacja bazowa nr 53566 sieci ERA operatora PTC sp. z o.o. zlokalizowana na wieży antenowej operatora Polkomtel SA. Stacja została zrealizowana na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia z dnia 15 maja 2008 r. nr GK OŚ/7627/45/07, wydanej przez wójta gminy Gorzyce oraz na podstawie pozwolenia na budowę – decyzja z dnia 16 kwietnia 2009 r. nr 284/09 wydana przez starostę wodzisławskiego. Ostatnie pomiary natężenia pola elektromagnetycznego w otoczeniu stacji nr 53566 dla celów ochrony środowiska (sprawozdanie nr 672/S/2010) oraz dla celów BHP (672/B/2010) wykonano w dniu 8 lipca 2010 r.

Stacja 53566 jest wyposażona w:

— 3 nadawczo-odbiorcze anteny sektorowe pracujące w paśmie GSM (900 MHz) typu 742 272 firmy Kathrein, zawieszane na wysokości 25,5 m n.p.t., skierowane w azymutach 1100, 2100, 2900, tilty 30, 40, 30, moc promieniowana izotropowo przez każdą antenę wynosi 562W,

— antenę radiolinii typu VHLP1-38 SE1 pracującą w paśmie 38 GHz, zawieszoną na wysokości 30,5 m n.p.t., skierowaną w azymucie 890, moc nadajnika: 15dBm.

Stacja bazowa nr WOD5001-A sieci Play operatora P4 sp. z o.o. jest zlokalizowana na wieży antenowej (h = 40 m n.p.t.); dz. nr 1398/8.

Stacja została zrealizowana na podstawie pozwolenia na budowę – decyzja z dnia 23 września 2010 r. nr 0888/10 wydana przez starostę wodzisławskiego. Śląski państwowy wojewódzki inspektor sanitarny został powiadomiony o zakończeniu budowy i zamiarze przystąpienia do jej użytkowania przez operatora pismem z dnia 9 lutego 2011 r. nr 33/P4-3GNS/KAT/2011. Ostatnie pomiary natężenia pola elektromagnetycznego w otoczeniu stacji nr WOD5001-A dla celów ochrony środowiska (sprawozdanie nr CLBSP/0148/05/a/11/S) oraz dla celów BHP (CLBSP/0148/05/b/11/S) wykonano w dniu 9 lutego 2011 r.

Stacja WOD5001-A jest wyposażona w:

— 3 nadawczo-odbiorcze anteny sektorowe pracujące w paśmie GSM (900 MHz) typu 80010306 firmy Kathrein, zawieszane na wysokości 40,25 m n.p.t., skierowane w azymutach 00, 1200, 2400, tily 10°, moc nadajnika każdej anteny wynosi 47,8 dBm,

— 3 nadawczo-odbiorcze anteny sektorowe pracujące w paśmie UMTS (2100 MHz) typu 742 215 firmy Kathrein, zawieszane na wysokości 40,25 m n.p.t., skierowane w azymutach 00, 1200, 2400, tily 10°, moc nadajnika każdej anteny wynosi 47,8 dBm;

— antenę radiolinii typu VHLP2-23, pracującą w paśmie 23 GHz, zawieszoną na wysokości 38,0 m n.p.t., skierowaną w azymucie 350, moc nadajnika: 25 dBm.

Wszystkie pomiary zostały wykonane podczas normalnej pracy rozpatrywanych stacji w odpowiednich warunkach atmosferycznych, zgodnie z metodyką określoną w rozporządzeniu ministra środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192 z 2003 r., poz. 1883). Wyniki przeprowadzonych pomiarów wykazały, że dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych w otoczeniu stacji bazowych BT-22101, 53566, WOD5001-A w miejscach dostępnych dla ludności nie został przekroczony.

PTK Centertel sp.z o.o., operator sieci Orange, rozpoczął roboty instalacyjne dla stacji bazowej nr 8488, na podstawie zgłoszenia robót instalacyjnych z dnia 28 listopada 2008 r. dokonanego w Starostwie Powiatowym w Wodzisławiu Śląskim. Stacja została przewidziana do zlokalizowania na wieży antenowej operatora Polkomtel SA (dz. nr 1310/32).

Pismem z dnia 24 marca 2009 r. operator poinformował Śląski Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach o zakończeniu prac budowlanych na stacji nr 8488. Z kolei pismem z dnia 31 marca 2011 r. nr L.dz. 98/KDT/2203/JP/11 przekazał śląskiemu państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu informację, że montaż urządzeń stacji z powodu trudności technicznych nie został ukończony.

Do zainstalowania zostały przewidziane 3 anteny sektorowe o specyfikacji technicznej BSA003 pracujące w pasmach 900/1800 MHz (GSM/DCS), skierowane w azymutach 100, 1520, 2600, wysokość zawieszenia: 26,0 m n.p.t., a także antena radiolinii o specyfikacji technicznej RLA38-03, wysokość zawieszenia: 32,0 m n.p.t., skierowana w azymucie 890. Nie zainstalowano wchodzących w skład BTS urządzeń nadawczych i stacja nr 8488 do dnia dzisiejszego nie została uruchomiona (nie emituje pól elektromagnetycznych do środowiska). Z tego powodu nie wykonano również w jej otoczeniu pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego.

Z terenu Turzy Śląskiej śląski państwowy wojewódzki inspektor sanitarny w Katowicach nie otrzymał dotychczas żadnych interwencji mieszkańców w sprawie oddziaływania na zdrowie ludzi lub przeprowadzenia pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych emitowanych przez stacje bazowe telefonii komórkowej.

W świetle obecnej wiedzy pola elektromagnetyczne o częstotliwościach telefonii komórkowej nie są klasyfikowane do żadnej z trzech grup czynników karcinogennych: karcinogenne, prawdopodobnie karcinogenne lub przypuszczalnie karcinogenne.

Dane statystyczne z lat 2002–2007 dotyczące nowotworów złośliwych w województwie śląskim (biuletyny wydawane przez Zakład Epidemiologii

Nowotworów Centrum Onkologii – Instytut im. M. Skłodowskiej-Curie, Oddział w Gliwicach) nie wykazują, że powiat wodzisławski, do którego należy Turza Śląska, wyróżnia się pod względem zachorowalności i umieralności wśród innych powiatów wchodzących w skład województwa.

W celu ochrony ludności przed nadmierną ekspozycją na pola elektromagnetyczne pochodzące od urządzeń nadawczych stacji bazowych telefonii komórkowej w rozporządzeniu ministra środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883) został ustalony dopuszczalny poziom PEM w miejscach dostępnych dla ludności (wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego).

W Polsce dopuszczalna wartość promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości wykorzystywanego w telekomunikacji bezprzewodowej wynosi $0,1 \text{ W/m}^2$ (wyrażona jako gęstość mocy strumienia energii pola elektromagnetycznego), a wartość natężenia pola elektrycznego 7 V/m . Ustalone w taki sposób dopuszczalne warunki ekspozycji ludności dotyczą wszystkich osób bez względu na wiek, stan zdrowia itp., co oznacza, że nawet osoby najbardziej wrażliwe, jak np. dzieci, powinny być chronione w dostatecznym stopniu.

Przy tak ustalonych wartościach dopuszczalnych intensywności pól elektromagnetycznych wokół stacji bazowych są bardzo niewielkie, rzędu kilkunastu $\mu\text{W/m}^2$ (poniżej $0,02 \text{ W/m}^2$). Obecnie nie ma przekonujących dowodów naukowych, aby tak słabe pola elektromagnetyczne mogły oddziaływać na struktury biologiczne, a tym bardziej powodować jakiegokolwiek następstwa zdrowotne.

Z kolei w krajach Unii Europejskiej dopuszcza się gęstość mocy do wartości $4,5 \text{ W/m}^2$, a wartość natężenia pola elektrycznego do 60 V/m . Powyższe wartości zostały dopuszczone zaleceniem Rady 1999/519/WE w sprawie ograniczenia stopnia narażenia ogółu społeczeństwa na oddziaływanie pól

elektromagnetycznych (od 0 Hz do 300 GHz), ang.: „Council of the European Union Recommendation of 12 July 1999 on the limitation of exposure of the general public to electromagnetic fields (0 Hz to 300 GHz), 1999/519/EC”.

Stacje bazowe telefonii komórkowej są źródłami pól elektromagnetycznych, a ich użytkownicy zgodnie z art. 122a ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku:

- 1) bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia;
- 2) każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, w tym zmiany spowodowanej zmianami w wyposażeniu instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie.

Zgodnie z art. 122a ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.) wyniki pomiarów, wykonanych przez laboratoria posiadające akredytację, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony środowiska i państwowemu wojewódzkiemu inspektorowi sanitarnemu.

Dodatkowo wojewódzki inspektor ochrony środowiska na podstawie rozporządzenia ministra środowiska z dnia 12 listopada 2007 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645) prowadzi dla celów ochrony środowiska monitoring pól elektromagnetycznych emitowanych przez stacje bazowe telefonii komórkowej.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, że rodzaje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zostały określone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573), zmienionym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 21 sierpnia 2007 r. (Dz. U. Nr 158, poz. 1105).

Rozporządzenie to wprowadziło m.in. modyfikację w sposobie kwalifikowania instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych emitujących pola elektromagnetyczne do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W miejsce stosowanego wcześniej jednego kryterium kwalifikowania instalacji wytwarzających pola elektromagnetyczne o częstotliwościach radiowych, a mianowicie równoważnej mocy promieniowanej izotropowo, wprowadzono dodatkowe kryterium, tj. odległość występowania miejsc dostępnych dla ludności, liczoną od środka elektrycznego anteny, wzdłuż jej osi głównej wiązki promieniowania. Zmiana ta pozwala na lepsze uwzględnienie zjawisk zachodzących w otoczeniu instalacji emitujących pola elektromagnetyczne o częstotliwościach radiowych. Rozkłady natężeń pól elektromagnetycznych w otoczeniu instalacji radiokomunikacyjnych zależą przede wszystkim od charakterystyk promieniowania anten wykorzystywanych w instalacjach oraz od mocy doprowadzonych do tych anten. Określając odległości od środków elektrycznych anten dla zaprojektowanych poziomów mocy promieniowanych izotropowo, kierowano się zasadą ostrożności, uwzględniając występowanie pól elektromagnetycznych pochodzących od innych źródeł oraz możliwości wstępowania odbić.

Z aktualnego zapisu (§ 2 ust. 1 pkt 7 i § 3 ust. 1 pkt 8) ww. rozporządzenia wynika, że przedsięwzięciami są instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne, z wyłączeniem radiolinii, emitujące pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0,03 MHz do 300 000 MHz, dla których równoważne moce promieniowane izotropowo wyznaczone dla pojedynczej anteny określone są, poczynając od 15 W do nie mniej niż 20 000 W, a odległości występowania miejsc dostępnych dla ludności, liczone od środka elektrycznego anteny, wzdłuż jej osi głównej wiązki promieniowania, wynoszą odpowiednio od 5 m do 300 m.

Instalacje radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne o mocach powyżej 20 000 W podlegają procedurze ocen oddziaływania na środowisko niezależnie od odległości miejsc dostępnych dla ludności.

Nadzór nad przestrzeganiem normatywów ochrony przed polami elektromagnetycznymi (PEM) sprawują m.in. organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie kontroli przestrzegania normatywów pól i promieniowania elektromagnetycznego na stanowiskach pracy oraz normatywów w środowisku życia człowieka, w szczególności mieszkania, miejsca użyteczności publicznej, miejsc dostępnych dla ludności.

Przepisem podstawowym, który reguluje standardy jakości w zakresie pól elektromagnetycznych w środowisku jest rozporządzenie ministra środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883), które zostało ustalone w porozumieniu z ministrem właściwym w sprawach zdrowia.

W świetle powyższego w kompetencji Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie leży prowadzenie badań naukowych, w szczególności badań, których przedmiotem byłby wpływ pól elektromagnetycznych na organizmy żywe i zdrowie ludzi.

Odnosząc się do kwestii krajowych instytutów naukowych zajmujących się problematyką oddziaływania pól elektromagnetycznych na organizmy żywe i zdrowie ludzi, należy wymienić:

— Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi (ul. św. Teresy od Dzieciątka Jezus 8, 91-348 Łódź),

— Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy (ul. Czerniakowska 16, 00-701 Warszawa),

— Wojskowy Instytut Higieny i Epidemiologii im. Generała Karola Kaczkowskiego (ul. Kozielska 4, 01-163 Warszawa).

Z poważaniem